

MORE ON THE ORIGIN OF INDO-EUROPEAN INFLECTED SYSTEM

Summary

As investigations in the field of Afro-Asiatic languages show, the primary Afr.-A. vocalism may be represented as an opposition $a-\partial$, $-a$ and $-\emptyset$ being allophons in ultima. Therefore the fact that according to V. Ivanoff – E. Pulleyblank the primary I. – E. opposition may be reinterpreted as $a-\partial$, enables us to suppose it's universality in all West-Borealic dialects. So the I.–E. vocalism in ultima may be also identified as $-a\text{:-}\emptyset - \partial -$ cf. e. g. Hittite datives-locatives with zero inflection and with $-a$. It seems possible, that in C-stems' endings the zero variant was generalized, while in a -stems it was the a -variant. In this way the thematic suffix $-a$ may have arised.

The gender system which preceded the I. – E. trigender system was like that of Afr.-A. type, part of the former common gender having been turned into "masculinum", the other part as well as the former neutral (non neutrum!) gender having formed an "intermediate" gender (genus Σ). I. – E. sg. fem. = pl. neutr. were mostly nomina abstracta derivated from the "intermediate" gender stems by adding H_2 (a/∂ stem ending $+H_2 = \bar{a}$, or \emptyset stem ending $+H_2$) (see table).

It is possible that Proto-I. – E. derivations with \bar{a} having been descended from the primary $*a/\partial t_2 > *a/\partial H_2$, like Afr. -A. $-\bar{a} < -ah < -at$, t being a common Borealic formative pointing to passivity and abstraction.

SMULKMENOS

IX

Priebalsių palatalizacija prieš priešakinės eilės balsius latvių Latgalos šnektose iki šiol buvo laikoma kaimynų rytų slavų įtakos padaru (A. Abelė, E. Blesė, J. Endzelynas). A Breidakas savo pranešime II sąjunginėje baltistų konferencijoje stengėsi tokią pažiūrą paneigti, žr. *Baltistica*, I priedas, Vilnius, 1972, 33–40. Tačiau jo argumentacija nėra įtikinama dėl pastangų sieti rytų slavų įtakos atsiradimą vien tik su palyginti vėlyvu gausesnių rusų persikėlėlių Latgaloje pasirodymu (ypač XVIII a. II pusėje). Betgi visai nutylimi pačios latvių kalbos duomenys rodantys nepalyginamai senesnę ir, be to, labai stiprią rytų slavų kalbinę įtaką ne tik latgaliečių tarme, bet ir visai latvių kalbai, plg. tokius senus skolinius, kaip *krievi* iš *кривичи*, *duõmât* 'rus. *думать*' su *ie, uo* vietoj slavų senovinių tam tikrų ilgųjų balsių¹, arba tokius, kaip *stikls* (= liet. *stiklas*), rodančius skolinimo metu rytų slavus dar turėjus redukuotus trumpuosius balsius². Taip pat nutylimi istorijos bei archeologijos duomenys apie Latgalos tam tikrą politinę priklausomybę nuo Polocko ir senus kultūrinius ryšius su rytų slavais³.

Z. Zinkevičius

¹ Žr. K. Būg a, *Rinktiniai raštai*, I, Vilnius, 1958, 351–353.

² Plg. ten pat, III, Vilnius, 1961, 751.

³ *Latvijas PSR vēsture*, I, Rīgā, 1953, 37–39, 48–49, 57–61, 63–67 ir kt.